

आभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

વર્ષ : ૪૧ / અંક : ૩ / ૨૦૮૦ સાઉન હેઠળ શુક્રવાર / Aug. 4, 2023 / મૂલ્ય રૂ. ૧૦/-

सुन तस्करीमा सत्ताधारी दलका नेताहरूकै संलग्नता

काठमाडौं । नेपालको इतिहासमै भएको सबै भन्दा तुलो एक सय क्वीन्टल भन्दा बढीको सुन तस्करी काण्डमा सरकार उदासिन बन्दै गएको छ । उक्त सुन तस्करी काण्डमा केही भरिया र त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमान स्थलका केही कर्मचारीहरू पक्राउ र केहीलाई निलम्बन गरेर सरकारले उक्त तस्करी काण्डको जरासम्म पने उदघोष गरेपनि व्यवहारमा त्यस्तो देखिएको छ ।

उन उद्योग नरपाण व्यवहारणा त्वरा पाखेका छ।
 १ सय क्वीन्टल भन्दा बढी सुन तस्करी हुँदा राज्यले
 ठुलो मात्रामा राजस्व समेत गुमाएको छ। यति ठुलो
 सुन तस्करी काण्ड सरकार र कर्मचारीहरूको सहयोग
 विना असम्भव रहेको छ। सरकारले भन्सार कार्यालय
 विमानस्थलका केही कर्मचारीहरूलाई सरुवा गरेको
 छ। उनीहरूलाई पकाउ गरेर अनुसन्धान गर्नुपर्नेमा
 उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिनेका लागि सरुवा गरिएको
 भन्सार विभागकै कर्मचारीहरूले बताउन थालेका छन्।
 भन्सार विभागले गठन गरेको छानविन समितिले समेत
 मानवीय गत्ती भनेर उनीहरूलाई उन्मुक्ति दिने रणनीति
 »» बाँकी ८ पेजमा

परराष्ट्र बल्ल व्याख्यानियो

काठमाडौं । भण्डे ५ हजारभन्दा बढी युवा रुसी सेना र बागी बाग्नरको भाडाका सेनामा भर्ती भइसकेपछि बल्ल परराष्ट्र मन्त्रालय ब्यूफिएको छ । परराष्ट्रले एक विज्ञप्ति जारी गर्दै भनेको छ- विदेशी सेनामा भर्ती हुने विषयमा कसैको भुक्यानमा नपर्न युवाहरूलाई सजग हुनपर्छ ।

सजग गराउनु परराष्ट्रको काम नै हो । तर यति ढिलो किन ?

नेपालमा गरिखान नपाएका बेरोजगार युवाहरू पानी हुन, जता ओहालो छ उतै बग्छन् । बाध्य छन्, रोजगारीका खोजी गर्न । भाडाका हुन् नहुन्, रोजगारी पाउँछन् भने रुसमात्र होइन, जता पनि जान तयार छन् नेपाली युवाहरू । समस्या त सरकार छ, काम गर्दैन ?

सरकार बालमन्दिरको प्रतिवेदन सार्वजनिक गर

काठमाडौं। २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि सबै भन्दा बढी सत्ताको नेतृत्वकर्ता दल नेपाली कांग्रेस नै हो। कांग्रेसकै पालामा निजिकरणका नाममा मुलुकमा स्थापना भएका धेरै उद्योगहरू कौडीको मूल्यमा निजीकरण गरेर व्यापारी र उद्योगपतिहरूलाई बेचिए। विभिन्न मित्राद्वयहरूले स्थापना गरिदिएका उद्योगहरू बेचिए। हरिसिंही इटा टायल कारखाना, बाँसबासी छालाजुत्ता कारखाना, विरगञ्ज चीनी कारखाना, भूकुटी कागज कारखाना, बुटवल धागो कारखाना, वीरगञ्ज कृषि औजार कारखाना लगायत अन्य धेरै कारखानाहरू बेचिए। नेपाल कृषिप्रधान मुलुक भएकाले कृषकलाई आवश्यक पर्ने उद्योगहरू समेत कौडीको मूल्यमा बेचेर तत्कालिन कांग्रेस सरकारले नै मलकलाई टाट

पल्टाउने कार्यको सुरुवात गरेको थियो ।
कांग्रेसले नै नेतृत्व गरेको सरकार
पालमा तुला तुला भ्रष्टाचारका काण्ड भयस्ता
काण्डहरूको छानविन समेत गरिए
विपक्षी दलहरूले त्यसको विरोध
उनीहरूलाई प्रतिगमनकारीको संज्ञा दिइए
२०४६ साल पछिका सबै भ्रष्टाचारका काण्ड
छानविन गर्ने हो भने कांग्रेसका तुला भनिए
सबै नेताहरूको बास जेलमा हुने निर्णय
जस्तै रहेको छ । गिरिजा प्रसाद कोइँ
प्रधानमन्त्री रहेका बेला स्व. गणेशमान
श्रेष्ठकी छोरी रिता सिंह बेदालाई नेपाल
मन्दिरको अध्यक्षमा नियुक्त गरियो । त्यस
नेपाल बाल मन्दिरको नाम परिवर्तन

माओवादीकै नेताहरु सुन काण्डमा मृदिए

काठमाडौं । बहुर्चित कवीन्टल सुन काण्डले गर्दा मुलुको प्रतिष्ठामै औंच पुगेको बेला सरकारले संसदीय उच्चस्तरीय छानविन समिति बनाएर दुँगोमा पु-याउनु बदला प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेकपा एमालेले सुन काण्डको विषयलाई विषयमतान्तर गर्न लागेको आरोप सत्ताको नेतृत्वकर्ता दल माओवादी केन्द्रका नेताहरूले लगाउन थालेका छन् । उक्त सुन काण्डमा माओवादी केन्द्रका नेताहरूको नाम मुछिएपछि उनीहरू आपूरुत्माथि कारबाही हुने भरले गर्दा अहिले सरकारी स्तरबाटै भएको छानविनले नै दुँगोमा पु-याउनुपर्ने पक्षमा रहेका छन् ।

उक्त सुनकाण्डको छानविन प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद् कार्यालय अन्तर्गत रहेको राजस्व अनुसन्धान विभागले गरिरहेको छ ।

A black and white portrait of a man with dark hair and glasses, wearing a plaid vest over a striped shirt. He is looking slightly to the left.

A black and white portrait of Wang Jiarui, a middle-aged man with dark hair and glasses, wearing a light-colored suit jacket over a collared shirt. He is seated in a dark leather chair, looking slightly to his left. A small circular badge or pin is visible on his left lapel.

माओवादी बचाउने प्रामाले प्रामार्द्दे

एमाले परातांनी गठमाडौं। सुन तस्करी होस् कि शरणार्थी अथवा बालुवाटार जग्गा होस्, सकेसम्म माओवादीलाई ५ दिने, एमाले वा अन्यलाई फसातने प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारको नीति खिएको छ। १५५ किलोमन्दा बढी न्यार पास भइसकेपछि समाइएको यसमा माओवादी नेताहरूको संलग्नत को छ। नन्दकिशोर पुन र वर्षमान ३ होइन, प्रधानमन्त्री र गृहमन्त्रीको संलग्नताका विषयमा शंकाहरू केका छन्। यो अवस्थामा निष्पक्ष न आयोग गठन गर्नपर्ने हो। सदन अपको हुन्छ, प्रतिष्करणे यस्तै माग ।

ગૃહમંત્રી નારાયણકારી શ્રેષ્ઠ સુન કાણ્ડલે વિવાદમા

काठमाडौं। माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष समेत रहेका प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले जुनसुकै सार्वजनिक कार्यक्रममा उद्घोष गर्न गरेका छन् अब भ्रष्टाचारका अन्य फाइलहरू खोलिएछन् भनेर। त्यसैगरी उनकौ पार्टीका वरिष्ठ उपाध्यक्ष समेत रहेका गृहमन्त्री नारायणकाजी श्रेष्ठले समेत भन्ने गरेका छन् जुनसुकै पार्टीका जुनसुकै तहका नेताहरू भ्रष्टाचार काण्डमा मुछिएका भएपनि उनीहरूलाई समेत कानुनी दायरामा ल्याएरै छोड्ने प्रतिवद्धता जनाउँदै आएका छन्। तर, व्यवहारमा त्यस्तो देखिएको छैन। माओवादी केन्द्रका उपाध्यक्ष एवं पूर्व सभामुख कृष्ण बहादुर महारा र उनका छोरा राहुल महरा ९ कोजी भन्दा बढी सनकाण्डमा मछिएका भएपनि

सरकारले उनीहस्सेंग आजसम्म सामान्य सोधपछ सम्म गर्न सकेको छैन ।

९ किलो भन्दा बढी सुन काण्डमा
मुछिएका महरा बाबुछोरालाई उन्मुक्ति दिने
प्रयास जारी रहेको छ । ८ करोड ५५ लाख
भन्दा बढी मूल्य पर्न सुन तस्करी तथा
बेचविखनमा महरा बाबुछोरा नै संलग्न रहेको
प्रहरीको विशेष अनुसन्धान व्यूरो (सिआईबी)ले
तयार पारेको प्रतिवेदनमा किटानी हुँदा
समेत उनीहरूमाथि मुद्दा दर्ता भएको छैन ।
उनीहरूलाई योजनावद्व रूपमा उन्मुक्ति दिएको
छ । इलेक्ट्रिकल सिग्रेटमा लुकाएर त्याएको
सुन काण्डका नाइके चिनियाँ नागरिक
लीसँग व्यक्तिगत रूपमा सम्बन्ध रहेका महरा
बाबुछोराले उन्हालाई सहयोग पन्याउन त्रिभवन

अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको भन्सार कार्यालयका
कर्मचारीलाई पटक पटक फोन गरेको तथ्य
स्थापित भएसकेको छ ।

सुन ल्याउनेमात्र होइन सुन भन्सारमा
रोकिएपछि त्याहाँबाट मिलिभतमा बेच्ने
सज्जालामा महरा बाबुछोरा भएको किटानी प्रहरी
प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ । प्रहरीले कल
डिटेल रेकर्ड सहित महरा बाबुछोराको विवरण
खुलाउँदा समेत उनीहरूलाई दोषी नठह्याई
जिल्ला सरकारी वाकिल कार्यालय काठमाडौंले
गत असार २७ ते विशेष अदालतमा मुझा दर्ता
गरेको छ ।

प्रधानमन्त्री दाहाल र गृहमन्त्री श्रेष्ठले
जितिसुकै तुला कुरा गरेका भएपनि उनीहरूले
➡ बाँकी ८ पेजमा

किन भारत साँचो लोकतंत्र बन्न सकदैन?

गौरव कार्की

लुइस डुमोन्ट, भारतीय जाति र पदानुक्रमको सेवानिक अनुसन्धानमा, होमो हाइरार्किंसले दक्षिण भारतको प्रमलाई कल्लास र जातिसम्बन्धी इन्डोलोजिकल सहित्यमा आफ्नो १९४९ फिल्डवर्कमा निर्माण गरेका थिए। डुमन्टको तर्क छ कि मुख्य मुद्दा "जाति" को अवधारणा हो, सामाजिक स्तरीकरण होइन, बरु असमानतामा स्थापित पदानुक्रम हो। आज पनि, पिरामलाई कल्लाहरू मुकुलाथोर समूहको हिस्सा हुन्, जुन तमिलनाडुको सबैभन्दा पिछडेको वर्ग/अ-अधिसूचित वर्ग हो।

सिन्धी गुणेन क्यालिफोर्निया विश्वविद्यालय, लस एजलसमा सूचना अध्ययन विभाग र डिजिटल मानविकी कार्यक्रममा सहायक प्राध्यापक हुन्। उनले २०१६ मा डुमन्टले गरेको कामको समीक्षा प्रकाशित गरिन् र डुमन्टले के संक्षेपमा लेखेका छन्। डुमोन्टका अनुसार, जाति एक संस्था हो जुन सम्पूर्ण भारतमा साभा छ - "विचार र मूल्यहरूको प्रणाली, एक औपचारिक, बुझन योग्य तर्कसंगत प्रणाली।" उनको व्याख्याको सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष भनेको कसरी जातिय समूहहरू (१) विवाह र सम्पर्कका मुद्दाहरू, (२) श्रम, रीति र पेशाको विभाजन, र (३) वर्गीकरणको तुलनात्मक रूपमा वर्गीकरण गरेको जातीय समूहहरू एकअर्काबाट अलग र जोडिएका छन्। एक अर्का भन्दा उच्च वा निम्न। पदानुक्रमको यो अन्तिम विशेषता, डुमोन्टका अनुसार, सबैभन्दा महत्वपूर्ण छ र शुद्ध र अशुद्ध बीचको भिन्नताद्वारा प्रतिनिधित्व गरिन्छ।

हजारौ वर्षदेखि हिन्दू पौराणिक कथामा समाहित मानव जातिको यो स्तरीकरण कुनै पनि प्रजातन्त्रीकरणको प्रयासका लागि ढूलो चुनौती रहने डुमोन्टले निष्ठर्ण निकालेका छन्। भर्खरे प्रसिद्ध भारतीय स्ट्यान्डअप कमेडियन कुणाल कामरा द्वारा होस्ट गरिएको

शट अप या कुणालको एपिसोडमा, प्रो दिलीप मण्डलले होमो हाइरार्किंसको अवधारणा र कुनै पनि भारतीयले विचार गर्नुपर्ने सामाजिक वास्तविकताहरूको बारमा चर्चा गरे। प्राध्यापक मण्डलको तर्क छ कि भारतमा सामाजिक र कलात्मक स्वतन्त्रताको मापन गर्न गाहो भए पनि अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताको धारणालाई विभिन्न नेताहरूको नेतृत्वमा

भएको तर्क गरेका छन्। विदेशमा बस्ने एनआरआईहरू होस वा महानगरीय भारतका मध्यमवर्गीय परिवारहरू, बलिउडले प्रायः सर्वाङ्का कथाहरू मात्र प्रदर्शन गरेको छ। भारतीय मिडियामा लगभग ८८ प्रतिशत शीर्ष नेतृत्व पदहरू उच्च जातिका छन्, कुनै पनि उल्लेखनीय दलित वा आदिवासी कुनै पनि प्रमुख मिडिया हाउसको नेतृत्व गर्दैनन्।

फिल्म 'रिजन' ले विश्वव्यापी रूपमा चासो लिएको छ, तर भारतमा रिलिज गर्ने उनको प्रयास निकै कठिनाइमा परेको छ र त्यसका लागि उनले सामाजिक सञ्जालको प्रयोग गर्नुपर्यो।

चार भारतीय कार्यकर्ताको हत्या, जसलाई सबै हिन्दू धर्मवादको अवहेलना गर्नका लागि लक्षित गरिएको देखिन्छ, कारणको केन्द्रविन्दुको रूपमा काम गर्दछ।

विभिन्न युगको तुलनात्मक विश्लेषणमा छलफल गर्न सकिन्छ। कांग्रेस शासनको तुलनामा मोदीको शासनकालमा अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता संकुचित भएको उनको निष्कर्ष छ।

मल्होत्रा, पाण्डे र कपुरजस्ता माथिल्लो जातका नामहरू नायक र यादवजस्ता तल्लो जातका नामहरू खलनायक बनेर हिन्दू समाजको भव्य कथालाई भारतको बलिउडमा कलाको मन्दिरले सधै महिमा र प्रचार गरेको प्राध्यापक मण्डलले औल्याए। रविकिरण शिंदेले पनि बलिउड चलचित्रहरूमा मुख्य पात्रहरू 'उच्च जात/सर्वर्ण' हिन्दू परिवारका मुख्य पात्रहरू अलिखित नियम

मण्डल आयोगको प्रतिवेदन र भारतमा तल्लो जातको दुर्बशाले दलित, मुस्लिम, इसाई, सिख, जनजाति र शूद्रले बनाएको बहुसंख्यक ७७ प्रतिशत ब्राह्मण, क्षत्रिय र वैश्यको २३ प्रतिशत माथिल्लो जातबाट क्रमशः वडियत र दमन भझरहेको देखाउँछ। डिसेम्बर २०२० मा अभिज्योति चक्रवर्तीले न्यूयोर्क टाइम्समा एउटा निबन्ध प्रकाशित गरे जसमा आरएसएस क्याबल र मोदी नेतृत्वको प्रशासनको दक्षिणपश्चीम लक्ष्यले भारतको सामाजिक सांस्कृतिक वातावरणलाई मौलिक रूपमा परिवर्तन गरेको छ। चक्रवर्तीको तर्क प्रथात उदार वृत्तिव्रत निर्माता र निर्देशक आनन्द पटवर्धनको काममा बनेको छ। पटवर्धनको

पत्रकार गौरी लंकेश बीजेपीका कट्टर विरोधी थिइन्। एमएम कलबुर्गी एक विद्वान थिए जसले हिन्दू मूर्ति पूजा गर्ने प्रथाको विरुद्धमा बोलेका थिए। नरेन्द्र दाखोलकर, पूर्व डाक्टर, ग्रामीण क्षेत्रमा पिछिएको हिन्दू अन्धविश्वास विरुद्ध लडे। एउटै क्यालिबरको व्यान्डगनले तीनैजानालाई गोली हानेर मारिएको थिए। गोली प्रहार गर्नेहरू तिब्र गतिमा मोटरसाइकलमा हिँडै गरेको देखियो। तर, सन् २०१५ को फेल्झरीमा मारिएका वकिल तथा कम्युनिष्ट दार्शनिक गोविन्द पानसरेको मरिष्टक कारण हो। पानसरे जाति र अन्य पूर्वाग्रही हिन्दू प्रथाहरू विरुद्ध प्रगतिशील महाराष्ट्रीय अभियानहरूमा सक्रिय रूपमा

सहभागी थिए।

आईआईओजेके (भारतीय अवैध रूपमा कब्जा गरिएको जम्मू र कश्मीर) अगस्त २०१९ देखि यसको विशेष दर्जा खारेज गरेपछि अनिश्चितकालीन तालाबन्दीमा राखिएको छ जसले यसलाई केही

स्वायत्तता प्रदान गरेको थियो। स्थानीय राजनीतिज्ञहरूलाई कैद गरियो र हजारौ मानिसहरूलाई हिरासतमा राखियो। फोन र इन्टरनेट नियमित रूपमा अवरुद्ध गरिएको छ। मोदी युगलाई भारतमा प्रायः 'अधोविष्ट संकटकाल' भनिन्छ। २ सय मिलियन मुस्लिमहरूलाई पहिले संदिग्ध र पछि नागरिकको रूपमा हैरिन्छ।

मास्को लागि गाईको हत्या गरेको आरोप लागेपछि उनीहरूलाई देशभक्ति प्रदर्शन गर्न सार्वजनिक क्षेत्रहरूमा सामना गरिन्छ, साथै राष्ट्रको 'अधिक जनसंख्या' देखि 'लम जिहाद' मार्फत हिन्दू महिलाहरूलाई बहकाउने सबै कुराको लागि दोष लगाइन्छ।

निर्वाचन प्रक्रियामा मुस्लिम, दलित र क्रियाचयन मतदाता सबैभन्दा बढी मारमा परेका छन्। अलमल, अलमल र विभाजित, अल्पसंख्यकहरू पूर्व रूपमा थिचिएका छन्। मणिपुर र जलिरहेको उत्तर पूर्व ईसाई समुदायको सतावटको प्रमाण हो। देशको मुख्य हिन्दू जनसंख्याको तुष्टीकरणले अब भारतमा हरेक राजनीतिक बहसलाई छाडेको छ र यसलाई "सफ्ट हिन्दूत्व" भनिन्छ।

आरएसएस क्याबलको हिन्दूत्व दर्शन अब पाइप सप्ना होइन तर एक वास्तविकता हो जुन मोदीको २०१९ मा पुनः निर्वाचित भएको भूस्खलनले प्रमाणित गरेको छ। कप्परेट भारत द्वारा समर्थित गोडी मिडिया, मुख्यधारा मिडिया वरपर छलफल र संवाद हावी छ। विधायिका प्रणाली र लोकतन्त्रको मण्डली अब बहसको लागि ठाँच होइन बरु एउटा सूचना बोर्ड हो जाहाँ राजपथका निर्देशनहरू बिना बहस गर्न पोस्ट गरिन्छ।

नाथुराम गोडसोले गान्धीको आत्मालाई निभाएको छ कि छैन र होमो हाइरार्किंसको सदाको भारमा भारतमा भारतमा कहिलाहरूलाई निर्देशनहरू भनेको थिए।

अन्तर्राष्ट्रिय महिला दिवस: आईओजेकेका उत्पीडित महिलाहरू

श्री देवानन्द

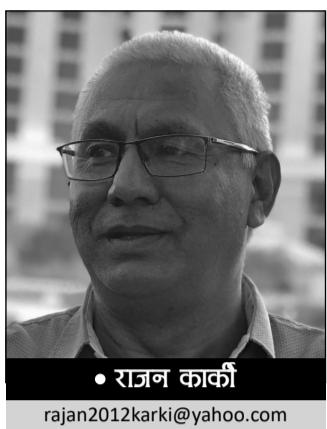
व्यापूर्ण भाग हुन्। कश्मीरको नाइटिगेल, हब्बा खातूनको जन्म १५५४ मा भएको थियो र कश्मीरी कविताको एक पौराणिक व्यक्तित्व हो। कोटा रानी ज्ञघधर सम्म कश्मीरको अन्तिम हिन्दू शासक थिइन्।

१३ जुलाई १९३१ को दुखद घटनापछि कश्मीरका महिलाहरूले डोग्रा शासकको विरुद्धमा विरोध प्रदर्शन गरे। ६ सेप्टेम्बरमा महिला आन्दोलनकारीहरूको भीडमाथि लालीचार्ज गरियो र तिनीहरूको नप्रता भए भयो; १० जना महिला घाइटे भएका छन्। यस आन्दोलनमा फजली, साजिदा बानो, जान देव, बेगम बोहरू र फातिमा लगायत धेरै महिलाहरूले सहिद भए। थोरार, जिल्ला पुन्यकी शहीद मुजाहिदा हुसेन बीबीले अक्टोबर ठ, जङ्गद्वार मा शहीदलाई अंगालेकी थिइन् र पाकिस्तानको इतिहासमा सितारा-ए-जुरत प्राप्त गर्ने पहिलो महिला बनिन्।

IIOJK मा महिलाहरूले स्वतन्त्रता आन्दोलनमा महत्वपूर्ण र अग्रणी भूमिका खेलिरहेका छन्। श्रीमती आसिया अन्द्राबी, दुख्करान-ए-मिल्लत (राष्ट्रका छोरी) को संस्थापक, प्रशासित कश्मीरमा शान्तिपूर्ण महिला प्रतिरोधी समूह। उनी हाल आफ्ना दुई नजिकका सहयोगी नाहिदा नसरीन र फेहिमा सुफीसँग दिल्लीको कुख्यात तिहाड जेलमा छन्। अन्युम जामरुद लाहीब रुम्जुल खवातीन मरकज' को संस्थापक हुन्, जुन सन् १९९० मा मूल

काशिमीरी महिलाहरूलाई आवाज दिन स्थापना गरिएको थियो। दृण्घ या पोटो अन्तर्गत भूटो रूपमा फसाइयो, जेलमा र दृण्घ को जाडोमा रिहा भयो, तिहाड जेलमा डरलाग्दो यातनाको वर्ष र अन्य कैदीहरूसँगको उनको प्रयासले पुस्तकको नेतृत्व गर्यो। कैदी नम्बर १००: द स्टोरी अफ माई अर्डिल इन एना भारतीय जेल। बेपता व्यक्तिहरूको अभियावकहरूको संस्था, कश्मीर (एपीडीपी) को कानुनी पेशेवर र कार्यकर्ताहरूको साथसाथै जबरजस्ती बेपता पारिएका विकेति परिवर्तन गरेको छ। चक्रवर्तीको तर्क प्रथात उदार वृत्तिव्रत न

'उतनी चली खिलौना, जितनी चावी भरी राम ने'

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

भारो अमेरिकी अर्को पाटो टल्किन थालेको छ। यो पनि चल्ने छाँटकाँट देखिदैन। वीर छायाँमा छन्, निस्तेज छन्, किनारमा छन्, बाँकी सबै खोटा सिक्का हुन्।

जो देश र जनाको होइन, जात्रे हुन्, रत्नपार्कमा चटक देखाएजसरी जात्रा देखाउनमै रमाइरहेका छन्। नेता भए पो राजनेता बन्ने भोक बुच्छ, रिमोटमा चल्नेहरू 'उतनी चली खिलौना, जितनी चावी भरी राम ने'। परजीवी नेपाली राजनीति यही हो।

नेपालको भूराजनीतिक महत्वामध्य यथार्थमा नेपालमा भारत महाराजको शासन छ, अमेरिका र चीन पनि घुसेका छन्। असली खेल त खर्च सुरु भएको छ। नेताले खाने विदेशी पेडा हो, खान्छन्। नेपालले खाने गोल हो, बचाउने गोलकिपर छैनन, गोलपोष्ट नै खाली खाली छ। प्रचण्ड मार्क्सवादी गान्धी कि गोड्से? देउवा प्रजातन्त्रवादी कि अवसरावादी? एमाले समाजवादी कि व्यक्तिवादी?

२०६३ सालको परिवर्तनमा मुख्य भूमिका खेलेका माओवादी प्रचण्ड २०६५ सालमा प्रधानमन्त्री नै बने। प्रधानमन्त्रीबाट खुर्सेपछि प्रचण्ड संयुक्त राष्ट्रसंघका महासचिव बान कि मुनरलाई भेटेर फर्किएपछि लुम्बिनीको विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन गर्ने घोषणा गरेका थिए, आजसम्म हुनसकेन।

त्यसपछि २ पटक पुनः प्रधानमन्त्री बने, अहिले पनि प्रधानमन्त्री नै बनेका छन्। कैही गरेनन्। किन?

त्यसिले प्रचण्डको उक्त घोषणाका बारेमा इपिडियन एक्सप्रेस पत्रिकामा पूर्व 'र' प्रमुख पीके हर्मिस थाराकानको लामो विश्लेषणात्मक लेखमा टिप्पणी प्रकाशित भयो-'प्रचण्ड मार्क्सवादी गान्धी हुन्।' 'र' प्रमुखको टिप्पणीलाई 'प्रचण्ड र'का एजेण्ट हुन् भन्ने तत्कालीन एमाओवादीका महासचिव रामबहादुर थापाको आरोप र 'प्रचण्डले क्रान्तिकारी गद्दारी गरे' भन्ने बैद्यको आक्षेप पनि लागेको थियो। आज प्रचण्डसँग न वैद्य छन्, न बादल छन्। प्रचण्ड त माओवादीका टाउको ल्याउनेलाई बोराभिर पैसा दिन्छु भन्ने २०५२ साले र प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको समर्थनमा प्रधानमन्त्री चलाइरहेका छन्। प्रचण्डले देउवालाई त डोले पो बनाइदै। अर्थात सर्वहारावादी बोके भरिया बनेका छन् प्रजातन्त्रवादी नेपाली कांग्रेस।

राष्ट्रको वर्तमान दुर्गतिको कारण ७ दलले दिल्लीमा गरेका १२ बुँदे सम्झौताको प्रतिफल हो। परिवर्तनपछि नेतृत्व नैतिक धारातलमा उभिएको भए यतिसम्मको दुर्गति हुने थिएन। नेतृत्व इमानमा उभिएन, विदेशीले खेल, स्वदेशमा अस्थिरता आयो, रिथित यतिसम्म खराव भयो कि नेपालै कब्जा गर्न भारतीय राजनीति कामयाव भझरहेको छ। त्यसमाथि उत्तर र पश्चिमाको चलखेलले नेपाल चक्रव्युहमा पो फस्न पुग्यो।

यसकारण प्रश्न उठेको छ- किन राजा फालियो, हिन्दुर्धर्म कालियो, संघीयता भित्रयाइयो? यसको जावाफ कुनै पार्टी वा नेतासँग छैन। लोकतन्त्रजस्तो सुनव्यवस्थामा अक्षम नेतृत्व खोटा सिक्का, बढी टल्केजसरी टल्किरहेका छन्।

खोटा सिक्काका दुबै पाटा हुन् नेपाली राजनीतिका पक्ष र विपक्षीहरू। प्रचण्ड, देउवा र केपी ओली कहिले को सँग को, कहिले कोसँग को मिल्छन्। यी सेटिङ्मा एक हुन्छन्, देखावटी रूपमा एकले अर्कोलाई ध्वस्त पार्न मरिमेटेको पनि देखिन्छ।

त्यसपछि २ पटक पुनः प्रधानमन्त्री बने, अहिले पनि प्रधानमन्त्री नै बनेका छन्। कैही गरेनन्। किन?

त्यसिले प्रचण्डको उक्त घोषणाका बारेमा इपिडियन एक्सप्रेस पत्रिकामा पूर्व 'र' प्रमुख पीके हर्मिस थाराकानको लामो विश्लेषणात्मक लेखमा टिप्पणी प्रकाशित भयो-'प्रचण्ड मार्क्सवादी गान्धी हुन्।'

'र' प्रमुखको टिप्पणीलाई 'प्रचण्ड र'का एजेण्ट हुन् भन्ने तत्कालीन एमाओवादीका महासचिव रामबहादुर थापाको आरोप र 'प्रचण्डले क्रान्तिकारी गद्दारी गरे'

भन्ने बैद्यको आक्षेप पनि लागेको थियो।

आज प्रचण्डसँग न वैद्य छन्, न बादल छन्। प्रचण्ड त माओवादीका टाउको ल्याउनेलाई बोराभिर पैसा दिन्छु भन्ने २०५२ साले र प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको समर्थनमा प्रधानमन्त्री चलाइरहेका छन्। प्रचण्डले देउवालाई त डोले पो बनाइदै। अर्थात सर्वहारावादी बोके भरिया बनेका छन् प्रजातन्त्रवादी नेपाली कांग्रेस।

राष्ट्रिय युवा विज्ञान सम्मेलन भद्रौ ३०मा

नेपालमा रहेका विज्ञानका क्षेत्रमा काम गर्ने तथा विज्ञानमा लगाव राख्ने १३ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका युवा तथा बालबालिकालाई लक्षित गरी आगामी भद्रौ ३० गते राष्ट्रिय युवा विज्ञान सम्मेलन आयोजना गरिने भएको छ।

कार्यक्रममा सहभागी हुन चाहनेलाई आवेदन दिन नेपाल एस्ट्रोनोमिकल सोसाइटीले सार्वजनिक आवान गरेको छ। सम्मेलनमा सहभागी हुन आवेदन दिन युवा तथा बालबालिकालाई कार्यक्रमअधि नै दूर शिक्षा विभागाट वैज्ञानिक अनुसन्धान पत्रको अवधारणा लेखन तथा प्रस्तुतीकरणसम्बन्धी कार्यशालासमेत सञ्चालन गरिने सोसाइटीका अध्यक्ष सुरेश भट्राईले राससलाई जानकारी दिए।

यस वर्ष सम्मेलनको विषयवस्तु भविष्यका लागि सिकाई रहेको छ। यसैसँग सम्बन्धित रहेका सम्मेलनमा आफूले गरेका वैज्ञानिक अवधारणा वा योजनालाई प्रस्तुत गर्नेछन्। सम्मेलनमा सहभागीले वैज्ञानिक मञ्च, चिनजान तथा सञ्जालको अवसर प्राप्त गर्नेछन्। सम्मेलनमा उत्कृष्ट प्रस्तुतीकरण गर्ने सहभागीलाई अन्तर्राष्ट्रिय कार्यक्रममा संलग्न हुने अवसरसमेत प्रदान गरिने उनले बताए।

राजनीति र नदीको बहाव सोभो नहुनेरहेछ। गान्धीले अहिंसावादी बनेर अग्रेजको हुक्मतलाई लखेटेका थिए। प्रचण्डले १२ बुँदे दिल्ली सम्झौतामा सँधि लगाएको हिसाको हतियार उठाएर राजतन्त्रलाई किनारा लगाए। हिन्दुर्धर्म फाले, धान्ने नसकने संघीयता भित्र याएर कार्यकर्ता लालनपालन गर्न खोरिया निर्माण गरे। स्वतन्त्र लोकमतबाट होइन, त्यस्तो १२ बुँदे दिल्ली सम्झौतामा र बन्दूकबाट निस्केको सन्तान हो लोकतन्त्र। गान्धीले परतन्त्रबाट भारतलाई स्वतन्त्र पारे, त्यही भारतीय लगानी र बलमा स्वतन्त्र नेपाललाई विदेशी प्रभूको जालमा पारियो, हालियो यसका मुख्य

छ।

'जुठो खानु मीठोका लागि'। हरेक व्यवसायी राजनीति गर्छ, हरेक राजनीति गर्नेहरू व्यवसाय गर्छन। अपराधी, डन, गुण्डा, भ्रष्ट, अनैतिकहरूले राष्ट्रवादी बिल्ला भिरेर पार्टी प्रवेश गर्छन, निधारमा रातो टिका र शिरमा सिन्दुर हालिरहेका छन्। सत्ता पाए सबै ठिक, नपाए सङ्क बिलाप गर्न कोही चुव्दैन। सही को हो, गलत को हो? सत्ता र शक्तिको प्रतिस्पर्धा जित्न दिल्लीलाई 'नमस्तुते' गर्न कुनै गोरू पछाडि पर्नेनन्।

यिनै भन्छन् छानबिन आयोग गर्न गरै। जब सत्ता र शक्ति यिनकै हातमा छ, यिनले संविधान मिच्छन, यो

खोटा सिक्काका दुबै पाटा हुन् नेपाली राजनीतिका पक्ष र विपक्षीहरू। प्रचण्ड, देउवा र केपी ओली कहिले को सँग को, कहिले कोसँग को मिल्छन्। यी सेटिङ्मा एक हुन्छन्, देखावटी रूपमा एकले अर्कोलाई ध्वस्त पार्न मरिमेटेको पनि देखिन्छ। नेपाली राजनीति यी तीन नेताको वरिपरि घुमेको छ।

पात्र हुन्, प्रचण्ड।

हिन्दीमा उखान छ 'देखते जाओ, आगे आगे होता है क्या?'?

एमाओवादीले २०६३ साल कातिक ३० गतेदेखि प्रत्येक लडाकुसँग मासिक एक हजारका दरले उठाउन थालेको बचत कता गयो होला? सरकारले दिएको क्याट्टोनमेन्ट अर्वाै रकम कता होला? अख्यातारमा फाइल छ, खुल्दैन। बेपत्ता र मेलमिलाप आयोगमा उजुरी छ, सुनवाई हुँदैन। गंगामार्याहरू न्याय मागिरहेछन्, सुनवाई हुँदैन। भ्रष्टाचार भयो भनेर महालेखा लेख्छ, राष्ट्रपति रिपोर्ट बुझ्छ, र सरकार थन्क्याउँछ। सांसदवेदिखि संवैधानिक पदहरू बित्री हुन्छन्। न नीति बच्यो, न नैतिकता देखियो। लोकलज्जा छँदैछैन। पार्टीबाट नियुक्त लिन्छन, न्यायाधीश नै आफ्नो वित्त हेँन, कानुन हर्न छाडे। असक्षमले हाँकेको गाडी र भ्रष्टले चलाउने लोकतन्त्रमा बाहुबली देखिन्छ। सत्ता सख्खर हो, फिर्गा भन्निहेछ।

जो सत्तामा छ, आफ्नालाई बचाउने र प्रतिस्पर्धालाई फसाउने उद्योग चलाइरहेको

देशमा अपराधिक माफिया नफस्टाए के फस्टाउँछ, छानबिनले के हुन्छ?

मोहन बैद्यले परिवर्तनपछि भनेका थिए-'हिरो र भिलेन' छुट्याउन गाहो भो। परिवर्तनको १६ वर्षपछि पनि रिथित यस्तै अन्योल्पूर्ण छ। आफै बोकी, आफै धामी हुन् यिनीहरू। कुनै दिन बैद्यले प्रचण्डलाई 'बोलीको ठेगान न भएको, नैतिकहीन, भ्रष्टाचारी'को पारी गुथाएका थिए, आज यो मुख्यांडो हरेक नेताको मुहारमा देखिन्छ। बैद्यले बाबुरामलाई 'राष्ट्रघाती, भारतपरस्त, जनघाती' भनेर डामेका थिए, यो डाम आज प्रत्येक नेताको गालामा भेटिन्छ।

ज्यानमारा बालकृष्ण ढुङ्गेलले लेखेको संव

पढथयौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज।

मन्यौ ज्यूदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले सर्कियो देशको माटो।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

लुट, छुट, झुट र भ्रष्टाचारले नेपालको प्रतिष्ठा मै आँच !

यतिबेला मुलुकको प्रतिष्ठामाथि नै धात पुगेको छ। सत्तामा रहेका दलहरूले मुलुकको प्रतिष्ठा बढाएको फलाकिरहेका भएपनि त्यसमा कैनै सत्यता छैन। सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलका नेताहरू नै आफ्नो देशका सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नागरिकलाई अनागरिक बनाएर नकली भुटानी बनाएर अमेरिका पठाउने कार्यमा संलग्न हुन् भनेको देशद्वारी र राष्ट्रधारीका कार्य खियो। सत्ताको दुरुपयोग गर्दै वैता कमाउने नाममा नकली भुटानी शरणार्थी बनाएर विदेश पठाउने कार्यमा गृहजस्तो सम्बेदनशिल मन्त्रालयका मन्त्री र त्यसै मन्त्रालयका सचिव संलग्न हुनुले मुलुकको प्रतिष्ठामै आँच पुगेको भएपनि उक्त काण्डमा मुछिएका नेपाली कांग्रेसका नेता एवं पूर्व गृहमन्त्री बालकृष्ण कांग्रेसले पार्टीबाट निलम्बन सम्भव गर्न सकेको छैन त्यसै कारणले गर्दा भन्न सकिन्छ कांग्रेस भ्रष्टाचारीहरूको अर्को प्रयावाची नाम हो। संसदको प्रमुख प्रतिष्ठी दल नेकपा एमालेले भने आफ्नो पार्टीका सचिव एवं सांसद टोपबहादुर रायमाभी उक्त काण्डमा मुछिएकोमा उनलाई निलम्बन गरेर आफ्नो पार्टी भ्रष्टाचारीहरूको पक्षमा नभएको प्रष्ट गरिसकेको छ।

यतिबेला मुलुकमा अनेक प्रकारका काण्डहरू भएका छन्। २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि सत्तामा पुगेका दलहरूले मुलुकलाई भ्रष्टाचार, ठगी र लुटिखाने प्रमुख माध्य बनाउदै आएका छन्। अहिलेको सत्ता गठबन्धनको प्रमुख घटक नेपाली कांग्रेसले २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि सबै भन्दा बढी सत्ताको नेतृत्व गरेको र उ तै नै सबैभन्दा बढी भ्रष्टाचारमा संलग्न भएको तथ्यहरूले देखाएको छ। कांग्रेसका तकालिन सभापति स्व. गिरिजाप्रसाद कोइरालाको पालामा खुल्लम खुल्ला भ्रष्टाचार भएको थियो। राजनीतिक परिवर्तन आफ्नो पार्टीले गरेको भन्दै कांग्रेसले भ्रष्टाचारलाई बढवा दिएको र खुल्ला अर्थतन्त्रको नाममा मुलुकमा स्थापना भएका कलकारखानाहरू र सबै निजिकरणको नाममा कौडीको मूल्यमा विक्री गरेको इतिहास सँझी रहेको छ। अहिले मात्रोवारी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्कमल दाहल नेतृत्वको सरकारमा कांग्रेस केही थान मन्त्री लिएर सरकारमा रहेको भएपनि कांग्रेसले जनताको पक्षमा केही गर्न नसकेको कांग्रेसका सांसदहरू र कांग्रेसकै नेताहरूले बताउदै आएका छन्। यहि दाहल सरकारको पालामा नेपालको सबै भन्दा ढुलो सुन तस्करी काण्ड भएको छ। त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा रहेको भन्सार कार्यालयले सुनलाई सुन होइन भनि जाँचपास गरिदियो। भन्सारबाट सुन बाहिर आएपछि नाटकीय रूपमा सुन पक्काउ गरि भरियालाई समेत पक्काउ गरियो। कै यो नाटक होइन ? सुरक्षाकर्मीहरूले सुन पक्काउ नगरि निगरानीमात्र गरेर त्यो सुन किन मालिकसम्म पुन दिएन अहिलेको प्रश्न भनेको यही हो।

यति ढुला सुन काण्ड हुँवा अर्थमन्त्री रहेका कांग्रेसका नेता प्रकाशशरण महत्वले सार्वजनिक रूपमै अभियक्ति दिए सुनको तस्करी गर्नहरूको सुराकी दिए आफूले पुरस्कारदिने घोषणा गरेर। तर उनले आजसम्म कस्ते सुराकी दियो र कति पुरस्कार कस्तालाई दिए भनेर सार्वजनिक रूपमा कैनी बोलेका छैनन्। अर्थमन्त्रीको उक्त भनाई सरासर भुक्तो खेती हो। पहिला देखि नै सुराकी दिने व्यक्तिलाई पुरस्कार दिने गरिएको छ। भन्सार कार्यालयका कैही व्यक्तिहरूलाई सरकार अर्थमन्त्री महत्वले उनीहरूलाई चोखायउन खोजेका छन्। कै भ्रष्टाचारमा संलग्न भएका व्यक्तिहरूलाई सरकार गरेर चोखायउन बण्ड सजाए हो कि उनीहरूलाई बचाउनु खोज्नु हो ?

मुलुकमा भएका ढुला ढुला भ्रष्टाचारका काण्डमा कर्मचारीहरूको संलग्नता भएको देखिएता पाने उनीहरूको प्रयासले मात्र त्यो सम्भव नहुने अहिले सम्मका अध्ययन प्रतिवेदनले प्रष्ट परिसकेको छ। यस्ता भ्रष्टाचारका काण्डमा राजनीतिक दलका प्रभावशाली व्यक्तिहरू मन्त्री र सचिव हुँदै कैही भ्रष्ट व्यक्ति, कैही व्यापारी र तस्करहरूको संलग्नता रहने प्रष्ट भैसकेको छ। विगतको राजनीतिक परिवर्तनपछि त्यसको फाइदा उठाउने नाममा कांग्रेसका नेताहरू, मन्त्रीहरू नै भ्रष्टाचारमा सबैभन्दा बढी मुछिएका छन्। नेपाली कांग्रेसका नेता एवं लौह पुरुष भनिएका स्व. गणेशमान सिंहलाई समेत उन्हैकी छोरी रिता सिंह बैद्यले नेपाल बालमन्दिर अहिलेको नेपाल बाल संगठनको जग्गा काण्डमा बद्नाम गराएकी छिन्। तत्कालिन राजा महेन्द्रले मुआङ्गा दिएर नकलालमा रहेका सीता महल खरिद गरेर बाल मन्दिर निर्माण गरि त्यहाँ गरिब असहाय बालबालिका राखेर पढाउने कार्यमा लागि २ सय ४९ रोपनी जग्गा राखिएकोमा रिता सिंह बैद्य अध्यक्ष रहेको बेला सो जग्गा समेत कैही कांग्रेसीजनहरूलाई लिजमा लामो समयका लागि कैडीको मूल्यमा दिएर बैद्यले नेपाल बाल संगठनलाई नै बद्नाम गरि अबैं सम्पत्ति भएको बाल मन्दिरको जग्गा माफियाहरूलाई दिएर गणेशमान जस्ता त्यागीको नाम बद्नाम गरिएकी हुनाले उक्त काण्डको निष्पक्ष छानबिन गरियोस्। हामी दाहल सरकारसँग उक्त काण्डको छानबिनको जोडार नाम गर्दछौं।

नेपाली सेनामाथि प्रश्न किन ?

विषय हो। नेपालको संविधानले नेपाली सेनालाई सीमा सुरक्षाको जिम्मा दिएको छैन।

संविधानको धारा २६७ ले समग्रमा भौगोलिक अखण्डताको जिम्मा दिएको छ। यसको अर्थ, सिविकम, कुवेत, क्रिमिया र युक्त्रेनमा जस्तो बाह्य खतरा उत्पन्न भएमा देशको सुरक्षा गर्न जिम्मेवारी नेपाली सेनाको हो। संविधान, कानुन र फिल्डमा फौजको वास्तविक तैनाथीपरित हचुवाका भरमा सीमा सुरक्षामा प्रत्यक्ष संलग्न नरहेको मन्त्रालय र सेनालाई गम्भीर आरोप लगाउँदा संसदको गरिमा र देशको छवि धुमिलिएको छ।

मित्राराष्ट्रबीच सीमा सुरक्षाका लागि गृह मन्त्रालयअन्तर्गतको अर्धसैनिक बल तैनाथ गर्न चलन विश्वभर र दक्षिण एसियामा समेत विद्यमान रहेकोमा त्यसप्रति अनभिज्ञ रहनु उच्च शिक्षा हासिल गरेका जनप्रतिनिधिलाई पटकै सुहाउँदैन। इतिहास हेर्नै, वि.स. २००९ मा नेपाल प्रहरी स्थापना हुनुअघि देशको सीमा, भौगोलिक अखण्डता र अन्तर्राष्ट्रिय जगत्मा समेत नेपाललाई कमजोर रूपमा प्रस्तुत गरेको छ। आफ्नो देशलाई राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय जगत्मा कासीरी प्रस्तुत गर्नुपर्छ, नेताहरूले भारतीय विदेशमन्त्रीबाट सिक्कु जरुरी छ।

मुद्दाको गम्भीर्य : कैही सांसदले संसदमा सेनाको नफ्री कटौतीको प्रस्ताव गर्ने क्रममा सेना र रक्षा मन्त्रालयमाथि लगाइएका देहायका आरोप गम्भीर र राष्ट्रलाई दीर्घकालीन असर पार्ने प्रकृतिका छन् : (क) अतिक्रमण दिनदिने हुन्छन्, तर सीमा सुरक्षा भएको छैन। रक्षा मन्त्रालयले देशको स्वार्थरक्षा गर्न सकेको छैन, त्यसैले रक्षा मन्त्रालयलाई पाल्ने कि नपाल्ने ८०/९० हजार सेना किन चाहियो ? (ख) रक्षा मन्त्रालयभित्र विदेशी स्वार्थ धेरै पसेको छ, त्यहाँभित्र असाध्य धेरै चल्खेल हुन्छ। (ग) नेपालमाथि छिमेकीबाट सैनिक हस्तक्षेप हुँदैन र भए पनि टिक्न सकिन्दैन। (घ) कोस्टारिका मोडलमा सेनालाई विघटन गरिनुपर्छ। रक्षा मन्त्रालय र नेपाली सेनालाई सम्भवतः यो स्तरको आरोप काहिल्यै लागेको थिएन। यस लेखमा उपर्युक्त आरोपहरूको तथ्य जाँच गरी विश्लेषण गरिएको छ।

सीमा सुरक्षाको जिम्मा कसको ? : नेपाल सरकारले सीमा सुरक्षाको जिम्मा रक्षा मन्त्रालयलाई होइन, गृह मन्त्रालय र त्यसमातहतको सशस्त्र प्रहरी बललाई दिएको छ। सशस्त्र प्रहरी बल ऐन २०४८ (संशोधन २०६६) को दफा ६ (७) ले दिएको जिम्मेवारीलाई बलले आफ्नो आधिकारिक वेबसाइटमा बुँदागत रूपमा राखेको छ। जसको सार्वै बुँदामा बलको जिम्मेवारी नेपालको सीमा सुरक्षा गर्ने र आर्टी बुँदामा उपर्युक्त आरोपहरूको तथ्य जाँच गरी विश्लेषण गरिएको छ।

सीमा सुरक्षाको जिम्मा कसको ? : नेपाल सरकारले राष्ट्रोसँग कम्प्युनिकेट पनि गर्न सक्दैन र भनेको सुन्दा सुन्नेलाई नै लज्जाबोध हुन्छ। फिल्स्टरमा सशस्त्र प्रहरी बलको विदेशी कमान्डरले आफ्ना भारतीय समक्षीसँग सीमा जोडिएका जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीले आफ्ना भारतीय समक्षीसँग र नयाँदिल्लीसँग नेपालको परराष्ट्र मन्त्रालयले सीमा समस्यामा कम्प्युनिकेट (कूट्नीतिक वार्ता) गर्दैन्। यसमा रक्षा मन्त्रालयको भूमिका कहाँनेर छ ? भनिन्छ, जब कूट्नीति असफल हुन्छ, तब युद्ध सुरु हुन्छ र युद्धको अवस्थामा मात्र रेनाले भन्ने अर्को भारतीय समक्षीसँग र नयाँदिल्लीसँग नेपालको सिविकमीकरणको खतरा छ। भनेर लेख्ने र बोल्ने गर्दैन। राष्ट्रिय सुरक्षाजर्तो संवेदनशील विषयमा आउने यो विरोधाभासपूर्ण र जोरी हँसाउने कुरा जिम्मेवार नेताबाटे आउनु अत्यन्त गम्भीर र विन्ताको विषय हो।

बाह्य सैनिक आक्रमणबाट मात्रै होइन, जनताद्वारा निवाचित नेताबाटे पनि राष्ट्रिय सुरक्षामा खतरा आउँ भन्ने उदाहरण सिविकम र क्याटालोनियालाई हेरे पुऱ्छ। सन् २०१९ मा क्याटालन संसदका १२ प्रतिशत

संविधान उल्लंघनविरुद्ध उतरदायी प्रणालीको खाँचो

ठाकुरप्रसाद बस्ताकोटी

गएको वर्ष देशको न्यायालय कायममुकायमको भरमा चल्यो । भन्डे १६ महिनासम्म स्वतन्त्र न्यायपालिकाको नेतृत्व कायममुकायमका भरमा चल्दासमेत प्रधानन्यायाधीश नियुक्ति प्रक्रिया सुचारू हुन नसकेपछि संवैधानिक परिषद्को बैठकबाट कायममुकायम प्रधानन्यायाधीश हरिकृष्ण कार्कीको नाम सर्वसम्मत भयो । संसदीय सुनुवाइपश्चात् राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलबाट प्रधानन्यायाधीश पदमा उहाँको नियुक्ति भयो । हालको पदमा नियुक्ति हुनुअघि कार्कीले आठ महिनाभन्दा बढी समय कायममुकायम प्रधानन्यायाधीशको रूपमा काम गर्नुभयो । त्यसअधिका कायममुकायम प्रधानन्यायाधीश दीपककुमार कार्कीले भन्डे त्यति नै समय कायममुकायम रहेहो न्यायिक नेतृत्व गरी कार्यकाल पूरा गर्नुपयो । यस अवस्थाले स्वतन्त्र र सक्षम न्यायपालिकाको व्यवस्थालाई व्यवहारमा निकै कमजोर बनाउन खोजेको मात्र होइन, संवैधानिक गति र सामाजिक न्यायको समग्र प्रक्रियामै क्षमता पुऱ्याइरहेको छ ।

संवैधानिक परिषद्को दायित्व : नेपालको संविधानको धारा २४ मा संविधानबमोजिम प्रधानन्यायाधीश र संवैधानिक निकायका प्रमुख र पदाधिकारी नियुक्तिको सिफारिस गर्न प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा ६ सदस्यीय संवैधानिक परिषद्को व्यवस्था । प्रधानन्यायाधीश, प्रतिनिधिसभाका सभामुख, राष्ट्रिय सभाका अध्यक्ष, प्रतिनिधिसभाको विपक्षी दलका नेता र प्रतिनिधिसभाका उपसभामुख सदस्य रहने गरी परिषद्को व्यवस्था गरिएको छ । परिषद्बाट देशको जनमतको प्रतिनिधित्व गर्ने संघीय संसदको गरिमामय पदाधिकार ग्रहण गर्ने पृष्ठभूमि भएका विशिष्ट व्यक्तिको बहुमत छ । त्यसैले पनि परिषद्को कामकारबाहीबाट संवैधानिक निकायमा जनआकांक्षाअनुरूप तरस्थ र पारदर्शी नियुक्ति प्रक्रियाको सुनिश्चितताको अपेक्षा गरिएको हुन्छ ।

जिम्मेवारीमा चुकेका उदाहरण : शक्ति पृथकीकरण, नियन्त्रण र सन्तुलनको संवैधानिक दर्शनको सुनिश्चितताका लागि न्यायपालिका र संवैधानिक अंगको कामकारबाहीमा कार्यपालिकाको हस्तक्षेप रहनुहुँदैन । न्यायपालिका तथा संवैधानिक निकायमा हुन सक्ने कुनै पनि खालका हस्तक्षेप अन्त्य गरी सीमित र तरस्थ राज्य संयन्त्र विकासमा नियन्त्रण र सन्तुलनको परिपालनालाई सुदृढ गराउनु यस सिद्धान्तको उद्देश्य हो । धारा २४ को उपधारा (१) को व्यवस्थाबाट संविधानबमोजिम प्रधानन्यायाधीश र संवैधानिक निकायका प्रमुख र पदाधिकारी नियुक्तिको सिफारिस गर्ने प्रयोजन नै संवैधानिक परिषद्को परिषद गठनको मूल उद्देश्य रहेको देखिन्छ । यस्ता निकायलाई तरस्थ, पारदर्शी, निष्पक्ष र सक्षम रूपमा काम गराउन सकेमा मात्र कानुनी शासनको आधार तयार हुन्छ । त्यसैले यी निकायमा पारदर्शी र निष्पक्ष नियुक्तिको सुनिश्चितताको लागि नै धारा २४ मा संवैधानिक परिषद्को व्यवस्था गरिएको हो ।

संवैधानिक उद्देश्यअनुरूप न्यायालय र संवैधानिक निकायमा पदाधिकारी नियुक्ति गराउन नखोजिएको भन्दै संवैधानिक परिषद्का कामकारबाही र गतिविधिमा पटक-पटक प्रश्न उठाई आएको देखिन्छ । प्रधानन्यायाधीश र संवैधानिक अंगका पदाधिकारी नियुक्तिका समयमा प्रायः यस्तो प्रश्न उठाने गरेको छ । कार्कीको नियुक्तिका क्रममा भएको ढिलाइ र कार्यकाल सकिने दिन नजिकिंदासमेत नैयाँ प्रधानन्यायाधीशका लागि सिफारिस हुन नसक्दा उठेका प्रश्न यसका ज्वलन्त उदाहरण हुन् । संसदीय सुनुवाइविनै २०७७ मा भएका विभिन्न संवैधानिक आयोगका प्रमुख र पदाधिकारी नियुक्तिका विषयमा सर्वोच्चमा विचाराधीन मुद्दा यसको अर्को मुख्य उदाहरण हो ।

संवैधानिक सीमांकनको मूल्य : प्रभावकारी राज्य संयन्त्रको प्रत्याभूतिका

लागि राज्यका अंगहरू नेतृत्वविहीन अवस्थामा पुग्न नसक्ने अनुमान संविधानले गरेको छ । प्रधानन्यायाधीश वा संवैधानिक निकायका कूनै प्रमुख वा पदाधिकारीको पद रिक्त हुनुभन्दा एक महिनाअगावै संविधानबमोजिम नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्नुपर्ने धारा २४(३) मा रहेको व्यवस्था यसको मुख्य प्रमाण हो । सोही धारामा मृत्यु भई वा राजीनामा दिई त्यस्तो पद रिक्त भएको अवस्थामा भने रिक्त भएको मितिले एक महिनाभित्र पदपूर्ति हुने गरी नियुक्तिका लागि सिफारिस गर्न सक्ने प्रबन्ध छ ।

न्यायपालिका र संवैधानिक निकायको गरिमालाई अझुणु राखिरहन यस्ता निकायको नियुक्तिलाई पूर्वुनामामा आधारित गराउने मूल उल्लंघनबाट उल्लिखित धाराको व्यवस्था गरिएको पाइन्छ । कुनै पनि कारणले यस्ता निकाय लामो समयसम्म नेतृत्वविहीन अवस्थामा पुग्ने सिंगो राज्य प्रणालीको देखिका कामकारबाहीमा आधारात पुग्न सक्छ ।

उल्लंघनको शृङ्खला : जम्मा ५० दिनको कार्यकाल बाँकी छेंदा प्रधानन्यायाधीश नियुक्त हुनुभएका हरिकृष्ण कार्कीको कार्यकाल ६५ वर्ष उमेरहदका कारण यही साउन २० गते सकिंदै छ । संविधानअनुसार संवैधानिक परिषदले प्रधानन्यायाधीशको कार्यकाल सकिनुभन्दा एक महिनाअगावै नैयाँ प्रधानन्यायाधीश नियुक्त गर्नुपर्छ । तर, यस व्यवस्था पालनाका लागि गत २० असारअगावै नैयाँ प्रधानन्यायाधीशको सिफारिस गरिसक्नुपर्नेमा यो दायित्व पूरा गर्नबाट परिषद चुक्को देखियो ।

संविधानमा तोकिएको अवधिभित्र नैयाँ प्रधानन्यायाधीशका लागि परिषदले सिफारिस गर्न सकियता नेतृत्वांडा संवैधानिक व्यवस्थाको उल्लंघन भएको छ । संवैधानिक परिषदका पदाधिकारीको अनुकूल वा जहिलेसुकै पनि न्यायालय र संवैधानिक निकायमा नियुक्ति प्रक्रिया सुरु हुन सक्ने अवस्था संविधानले कल्पना गरेको पाइँदैन । प्रधानमन्त्रीको नेतृत्वमा देशको विशिष्ट राजनीतिक तथा संवैधानिक पदधारकहरू संलग्न हुने परिषद्को प्रभावकारितामा यस्तो अवस्था देखिइरहनु संविधान पालना, लोकतन्त्रको प्रयोग र संविधानबादको सिद्धान्त प्रतिकूल देखिन्छ ।

संरचनागत त्रुटिको प्रश्न : व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकाको प्रमुखसहित राज्यको जनप्रतिनिधिमूलक निकायका उच्च तहका व्यक्तिको संलग्नता हुने भएकाले संवैधानिक परिषदबाट हुने निर्णयले सिंगो राज्यको ओजलाई प्रतिबिम्बित गर्ने अपेक्षा गरिन्छ । तर, कतिपयले संवैधानिक परिषद् गठनमा संरचनागत त्रुटि रहेको भन्दै सुधारको आवश्यकतामा जोड दिएको पाइन्छ । न्यायालय र संवैधानिक निकायलाई नियन्त्रण र दबाबमा राख्ने गरी परिषदले निर्णय गर्न सन्ने अवस्थालाई यसको संरचनाले सहयोग गरेको भन्दै वित्तसमेत प्रकट हुने गरेको छ ।

न्यायालयको नेतृत्व चयनमै राजनीतिक इच्छाले काम गर्न सक्ने जोखिम कायम रहेको आरोपले स्वतन्त्र न्यायालयको अवधारणामधि प्रश्न उठाउन सक्ने अवस्था देखिन्छ । विगतमा अध्यादेशका बलमा नियुक्त ५२ जना संवैधानिक पदाधिकारीसँग सम्बन्धित रिटल अग्राधिकार प्राप्त गरेको लामो समय हुँदासमेत त्यसको दुंगो लगाउन सर्वोच्चले प्राथमिकता नदिएको भन्दै हुँदै आएका देखिन्छ ।

यसअधि लामो समय न्यायालय नेतृत्वविहीन हुँदासमेत प्रधानन्यायाधीश नियुक्त हुन नसकेको घटनाले पनि न्यायालयको नेतृत्व चयनलाई राजनीतिक दबाब र प्रभावमा पार्न खोजेको भनी विरोध नभएको होइन । न्यायालय सुधारका लागि गठित समितिले नै संवैधानिक परिषद्बा प्रधानन्यायाधीशको संलग्नताबाटे यस्तो व्यवस्था कति उचित भन्नेमा प्रशस्त अध्ययन हुनुपर्ने निष्कर्ष निकालेको देखिन्छ ।

संसदीय सुनुवाइविनै २०७७ मा भएका विभिन्न संवैधानिक आयोगका प्रमुख र पदाधिकारी नियुक्तिका विषयमा सर्वोच्चमा विचाराधीन मुद्दा यसको अर्को मुख्य उदाहरण हो । संवैधानिक सीमांकनको मूल्य :

भित्रिएको यस व्यवस्थाबमोजिम तोकिएको अवधिभित्र संसदीय सुनुवाइ हुन नसके नियुक्त हुने विगतको कानुनी व्यवस्थाप्रति अदालतमै मुद्दा विचाराधीन छ । कतिपयले नेपालको सन्दर्भमा यस्तो सुनुवाइ अमिल्दो देखिएको भनी टिप्पणी गरेको पाइन्छ । खासगरी प्रधानन्यायाधीशको नियुक्ति र न्यायपरिषदबाट सिफारिस हुने सर्वोच्चका प्रस्तावित न्यायाधीशको संसदीय सुनुवाइ शक्ति पृथकीकरणअनुकूल नभएको भन्दै प्रश्न उठाउने गरेको देखिन्छ ।

लापारबाटे उठाएको प्रश्न :

संविधानमा रहेका व्यवस्थालाई दोष दिएर

नदेखाउँदा लोककल्याणकारी राज्य, सुशासन र तटस्थ राज्य संयन्त्र स्थापना फगत ओरे प्रतिबद्धता प्रतीत हुँदै आएको छ ।

प्रणालीको प्रतिच्छाया : अन्य न्यायाधीश नियुक्तिका सन्दर्भमा समेत हात्रो कानुनी प्रणालीले प्रधानन्यायाधीश र संवैधानिक निकायका पदाधिकारी नियुक्तिमा जस्तै प्रणाली आत्मसात गरेको छ । उमेरको हृदयबाट अवकाश हुने सर्वोच्चका प्रस्तावित न्यायाधीशको संसदीय सुनुवाइ शक्ति पृथकीकरणअनुकूल नभएको भन्दै प्रश्न उठाउने गरेको देखिन्छ ।

लापारबाटे उठाएको प्रश्न :

संविधानमा रहेका व्यवस्थालाई दोष दिएर

अदालतमा रिक्त न्यायाधीश पदमा नियुक्ति हुन सकेको छैन ।

सर्वोच्च अदालतमा सिफारिस भएका तीनजना न्यायाधीश नियुक्ति लामो समयसम्म अलपर पर्दा यसको जवाबदेहितामै गम्भीर प्रश्न खडा भएको छ । उच

● महिला ग्राहकलाई ग्लोबल आइएमईको क्रेडिट कार्ड निःशुल्क

ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडले महिला ग्राहकका लागि साउन स्पेसल अफर सार्वजनिक गरेको छ। बैंकले महिला ग्राहकले निःशुल्क रूपमा बैंकको क्रेडिट कार्ड प्राप्त गर्न सक्ने योजना ल्याएको हो।

योजना सीमित अवधिका लागि मात्र लागू हुने जनाइएको छ। आफ्ना ग्राहकको सुविधालाई मध्यनजर गरी यस्ता किसिमका समय सान्दर्भिक योजना ल्याउने गरेको बैंकको दाबी छ।

हाल बैंकले देशका ५९ वटै जिल्लामा तीन सय ५९ शाखा, तीन सय ६७ एटिएम, तीन सय २२ शाखाहित बैंकिङ सेवा, ६४ एक्सटेन्सन तथा राजस्व सकलन काउन्टरका साथै तीनवटा ऐदेशिक प्रतिनिधि कार्यालयामार्फत सेवा दिँदै आएको जनाएको छ।

● भिजी इम्पेक्स र प्रभु बैंकबीच वित्तीय सम्झौता

भिजी इम्पेक्सले एभरेष्ट बैंकसँग जिडल्लुएमको इलेक्ट्रिक गाडी ओरा ०३ इभीका लागि वित्तीय (फाइनान्सिङ) सम्झौतामा गरेको छ। उक्त सम्झौतामा भिजी इम्पेक्स जिडल्लुएम नेपालका भाइसप्रेसिडेन्ट रूपेश शर्मा भट्ट र प्रभु बैंक लिमिटेडका प्रमुख विजेनेस अफिसर रेन्प्रसाद पाण्डेले इलेक्ट्रिक गाडी ओरा ०३ इभीमा फाइनान्सिङ सुविधा दिने विषयमा हस्ताक्षर गरेका छन्।

प्रभु बैंकले १२०६ प्रतिशत व्याजदरसहित अटो कर्जा प्रदान गर्नें र बैंकले आफ्नो निर्णयका आधारमा व्याजदर समायोजन गर्न सक्नेछ। अटोलोने फाइनान्सिङका लागि, बैंकले व्यक्ति र फर्म दुवेका लागि कर्जा रकमको ८० प्रतिशतम उपलब्ध गराउनेछ। यसको नियमित अधिकतम कर्जा अवधि पाँच वर्ष हो, तर विशेष अवस्थामा सात वर्षसम्म बढाउन सकिन्छ। ०.७५ प्रतिशतको प्रशासन शुल्क बैंकद्वारा चार्ज हुनेछ।

● प्राइम बैंकको सिइओमा मानन्दर

प्राइम कर्मसियल बैंकले प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सिइओ)मा सञ्जीव मानन्दरलाई नियुक्त गरेको छ। मानन्दर कार्यमुक्तायम प्रमुख कार्यकारी अधिकृतका रूपमा रहने बैंकले जनाएको छ।

स्थापनाकालदेखि नै प्रमुख कार्यकारी अधिकृतका रूपमा व्यवस्थापनीय नेतृत्वमा रहेका नारायणदास मानन्दरको कार्यकाल १६ साउनमा सकिएको र सोही दिन बसेको सञ्चालक समितिको बैठकले सञ्जीवलाई सिइओ नियुक्त गरेको हो।

बैंकको स्थापनाकालदेखि नै महाप्रबन्धकका रूपमा कार्यरत नवानियुक्त सञ्जीवको बैंकिङ क्षेत्रमा २३ वर्षभन्दा लामो अनुभव छ। चार्टर्ड एकाउन्टेन्टसमेत रहेका उनले तत्कालीन नेपाल इम्प्रेस्टमेन्ट बैंकबाट बैंकिङ करिअर सुरु गरेका बैंकले जनाएको छ। बिदाई कार्यक्रममा बोल्ड बैंकका अध्यक्ष राजेन्द्रदास श्रेष्ठले बैंकलाई न्यौ उचाइमा पुऱ्याउन नारायणदासको उल्लेख्य भूमिका रहेको स्मरण गरे।

● चन्द्रागिरि हिल्सको १४ औं वार्षिकोत्सव सम्पन्न

चन्द्रागिरि हिल्स लिमिटेडले १४ औं वार्षिक उत्सव मनाएको छ। कम्पनीका अध्यक्ष हेमराज ढाकालको अध्यक्षता एवं सञ्चालक समितिका सदस्यहरूको मुख्य आतिथ्यतामा साउन १४ गते कम्पनीको व्यवस्थापक समूहले एकदिने कार्यक्रम सञ्चालन गरेको हो।

उक्त वार्षिकोत्सव समारोहमा कम्पनीको तर्फबाट आयोजना गरिएका विभिन्न ६ वटा विधाहरूमध्येवाट उत्कृष्ट हुने विजेता तथा उपविजेतालाई कम्पनीका अध्यक्षले प्रमाणपत्र तथा ट्रफी वितरण गरेका थिए। त्यसेगरी सोही अवसरमा कम्पनीमा पाँच वर्ष सेवा अवधि पुगेका, यस वर्षको अवधिभरिमा सान्दर्भिक राम्रो कार्य गरी उदाहरणीय बनेका चार कर्मचारीलाई प्रमाणपत्र, चाँदीको लकेट, एक रातका लागि

कपोरेट

परिवारसहित निःशुल्क रिसोर्ट बस्ने भौचर कुपनसमेत प्रदान गरिएको कम्पनीले जनाएको छ।

तोकिएको जिम्मेवारीअनुसारको काम गर्न सफल एकजुकेटिम तहका दुई कर्मचारीलाई समेत प्रमाणपत्र तथा घरमा प्रयोग हुने खालको उपहार दिई सम्मान गरिएको थियो। अध्यक्ष ढाकालको अध्यक्षता एवं कम्पनीसविव फलकराज शमाले सञ्चालन गरेको कार्यक्रममा कम्पनीका महाप्रबन्धकबाट स्वागत मन्तव्य दिनुका साथै सञ्चालक समितिका सदस्यहरूको तर्फबाट शुभकामना मन्तव्य दिइएको थियो।

● गणपति वनस्पति र नविल बैंकबीच सम्झौता

नविल बैंकले लक्की ग्रूपअन्तर्गतको खानेतेल प्रशोधन गर्ने गणपति वनस्पति लिमिटेडका आधिकारिक डिलर तथा विक्रेतालाई च्यानल फाइनान्सिङ सुविधा दिने भएको छ। मंगलबार गणपति वनस्पति लिमिटेडको तर्फबाट कम्पनीका अध्यक्ष तथा लक्की ग्रूपका प्रबन्ध निर्देशक अमित मोर र नविल बैंकको तर्फबाट बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत ज्ञानेन्द्र दुंगानाले उक्त सम्झौतामा हस्ताक्षर गरेका छन्। सो कार्यक्रममा कम्पनीका तर्फबाट लक्की ग्रूपका अध्यक्ष सतिशकुमार मोर, उपाध्यक्षद्वय श्रवणकुमार मोर र राजकुमार मोर, उपाध्यक्ष श्रवणकुमार मोर र राजकुमार मोर।

साथै, कार्यकारी निर्देशकहरू अनन्ता मोर, क्रषिराज मोर, राजीव मोरलगायतको उपस्थिति थियो। त्यसै, बैंकको तर्फबाट नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरू मनोज ज्ञावाली, सुजित शाक्य, भूपेन्द्र पाण्डे, कर्पोरेट हेड ज्ञानेन्द्र शाहलगायतका कर्मचारीको उपस्थिति थियो।

नेपाल युणिटर विहन तथा आइएसओ १००१:२०१५, १०००१:२०१५, १००१:२०१५ प्राप्त उद्योगले सफारी र रामदेव ब्रान्डहरूमा प्रशोधित सन्फलावर तेल, सोयबिन तेल, तोरीतेल र पामोलिन तेल बिक्री गर्दै आएको छ। हालै मात्र नेवारी प्लस ब्रान्डलाई पनि बजारमा ल्याएको छ। मेक इन नेपाल स्वदेशी अभियानमा संलग्न, नेपालकै सबैन्दा ठूलो धितुलेल उत्पादन गर्ने यस गणपति वनस्पति लिमिटेड सर्वाधिक निर्यातकर्ता भई लगातार तीनपटकसम्म नेपाल उद्योग परिसंघबाट सम्मानित पनि भएको छ।

● आइएमई लाइफले धरानमा गन्यो वृक्षरोपण

आइएमई लाइफ इन्स्योरेन्सको कोसी प्रदेश कार्यालयले धरान उपमहानगरपालिकामा वृक्षरोपण गरेको छ। कम्पनीको छैटी विशिकोत्सवको अवसरमा धरान उपमहानगरपालिकाका मेयर हर्क रामाङडको वृक्षरोपणमा अभियानमा एक हजार बिरुवा प्रदान गरेर वृक्षरोपणमा पनि सहभागिता जनाएको हो। आइएमई लाइफको कोसी प्रदेशअन्तर्गतका विभिन्न शाखा कार्यालयले मेयर साम्पाडको वृक्षरोपण अभियानमा सहयोग पुगोस् भन्ने उद्देश्यले बिरुवा प्रदान गरेको जनाइएको छ।

अभियानमा दुई सयभन्दा बडी कर्मचारीले श्रमदान गरेको कम्पनीले जनाएको छ। अभियानमा कम्पनीका प्रदेश प्रमुखको पनि सहभागिता रहेको उल्लेख छ। आगामी दिनमा पनि यस प्रकारका क्रियाकलापहरूमा सहभागिता जनाउने कम्पनीले प्रतिबद्धता जनाएको छ।

● होटेल क्राउन इम्पेरियलको सेयर विक्री प्रबन्धकमा लक्ष्मी क्यापिटल नियुक्त

लक्ष्मी क्यापिटल मार्केट लिमिटेडले अर्किड होल्डिंग्स लिमिटेडले सञ्चालन गरेको होटेल क्राउन इम्पेरियलको साधारण सेयर निष्कासन तथा विक्री प्रबन्धन गर्ने भएको छ। निष्कासन तथा विक्री प्रबन्धक नियुक्तिसम्बन्धी सम्झौतामा क्यापिटलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत राजीव सापकोटा र होटेलका प्रबन्ध सञ्चालक सुधीरमान मास्केले हस्ताक्षर गरेका हुन्।

होटेलले प्रतिक्रिया एक सय रुपैयाँ अंकित दरको एक अर्ब १५ करोड रुपैयाँबाबराबरको एक करोड ७५ लाख कित्ता साधारण सेयर निष्कासन गर्न लागेको जनाइएको छ। यस कम्पनीले ०७६ सालबाट काठमाडौंको रविभवनमा चारतारे होटेल क्राउन इम्पेरियल सञ्चालनमा ल्याएको छ।

एक सय ३१ कोठा रहेको उक्त होटेलमा लाइझ म्युजिकसहितको रेस्टरेन्ट, रुफटप (स्काई लाउन्ज), दुईवटा बार, ब्यांकिंग हल, जिम, स्विमिङ पुल, ५० देखि ७५ जनासम्म अट्टेन्ड दुईवटा ठूला मिटिङ हल

कपोरेट

र २० देखि २५ जनासम्म अट्टेन्ड दुईवटा मिटिङ रूम तथा तीन सयजनासम्मको क्षमता भएको कन्फरेन्स हललगायतका सुविधा रहेको जनाइएको छ।

● सिटिजन्स बैंकबीच ग्राहकले दुई संस्थामा छुट पाउने सम्झौतारी

सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेडका ग्राहकले दुई संस्थामा छुट पाउने भएको छन्। बैंकले वितवनको भरतपुरमा रहेको होटेल वितवन तथा काठमाडौंको बागबजारमा रहेको डिकोड जेनोमिक्स एन्ड रिसर्च सेन्टरसँग बैंकका ग्राहकले छुट पाउने सम्झौतारी अधिकृत हस्ताक्षर गरेको हो।

सम्झौतारीअनुसार बैंकका कार्डवाहक र मोबाइल बैंकिंग ग्राहकले होटेल वितवनमा २५ प्रतिशत र डिकोड जेनोमिक्स एन्ड रिसर्च सेन्टरमा २० प्रतिशतसम्म छुट पाउने जनाइएको छ। यस किसिमको सहायतामा तारोपत्रमा हस्ताक्षर गरेको छ। बैंकले डिजिटल बैंकिंग माध्यमहरूको प्रयोगलाई बढाउन र ग्राहकलाई डिजिटल माध्यमबाट भुक्तानी गर्न प्रोत्साहन गर्ने उद्देश

